

15.000 УКРАЇНЦІВ В ФІЛАДЕЛФІЇ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПОЛЬЩІ

ФІЛАДЕЛФІЯ. — Неділя, 30. листопада, була світлим закінченням світлх Листопадних Днів. Заходом злучених Філадельфійських товариств влаштовано в тім дні величній протипольській протестаційній похід, у яким взяли численну участь не тільки Українці з Філадельфії, але й з околиці, як з Честер, Бріджпорт, Кемден, Фінксвіл, Вілмінгтон і інші.

В похід було коло 15.000 учасників. Похід сформувалася біля міського музею при 23-тій улиці й Парквей і перейшов до Сіті Гол, обійшов її, а потім пішов через Брод стріт до Метрополитен Опера Гавз, де похід розвязано. Діти пішли домів, а старші на віче.

На переді походу ступали два американські ветерани українського роду (один від армії, а другий від морської) і несли прапори: американський і український. Два інші ветерани з крісами творили по боках почесну сторожу. Потім ступав Комітет свята, відтак музика ветеранів, а далі ветерани світового війни. За ними ступало неогрождену юрбою наше карне й патріотичне громадянство. Спершу мали діти в українських строях і синьо-жовтих шапочках, а далі дівчата в народних строях; за ними члени наших Сестер Червоного Хреста, далі ступали наші Синови громади, а ще далі повагом здійснюване громадянство. Була й литовська група з 200 Литовців. Прапори зібрано в одну чету. Біля як Сестри Червоного Хреста, ріжні барви несли народних строїв і мов скупчених прапорів творили живий образ, на який приємно було глядіти чужинцям. Це можна було завважити на лиці всіх тих, що приглядалися походу. Вони стояли і вчитували в ті численні таблички, на яких була написана коротка мартирологія нашого народу під Польщею. Тісам чужинцям стояло по вулицях і такти так розглядалися з зavidоленням з візитації єпископа Бучка, яке то зvidолення переведено на англійську мову, видрукувано заходом Протестаційного Комітету в 15.000 примірників і розіслано до всіх церков у Філадельфії, а тепер роздавано підчас походу.

Походом провадив наш громадянин Михайло Дармограй, капітан-ветеран американської армії. В похід взяло участь все, що було живе, свідоме, благородне й українське. Не було ні одного свистячки з греко-католицької катедри єпископа Богачевського, ні нікого з єпископського ординату.

Саме з боку тих, котрих бракувало, були робітники ріжні перешкоди в справі походу і віча; бо, мовляв, у вічу й аранжуванню походу було причисні ті, що шокдять... католицькій справі. Редакція „Америки“ і уряд „Провідників“ пішли вправді домагаючись катедри на зустріч, але всі ті домагаючі стрінулися з рішучим осудом громадянства й похід та віче відбулися так, як ухвалила подавляюча більшість національних товариств. Ота сильна постановою громадянства була дійсним триумфом здорової національної ідеї, поступу й характерності. І тому саме свято випало так величаво.

Тільки п'ять тисяч людей могло знайти місце в Метрополитен Опера Гавз, де відбулося віче. Але багато людей мусіло стояти.

Віче відкрив від імені Комітету Злучених Товариств громадянин М. Дармограй, котрий виголосив по англійськи дуже гарно уложене, ядере вступне слово, в яким пояснив ціль віча.

Перед трибуною засів за столом репортер Філадельфійських газет, які осталися в салі до самого кінця віча. Йх інформували адвокат Г. Свістун і д-р М. Дубас.

Громадянин Дармограй покликав на передсідателя Володимира Галана, котрий виголосив довшу промову по англійськи; в ній він виказав теперішнє становище української справи у міжнародному значенні, а далі переніс усі фази тираниї польської окупації. Промова була оперта на самих фактах, подіях і цифрах. Потім відчитав д-р Галан привітну телеграму від бывшего секретаря праці; а теперішнього сенатора, Джеймса Дейвиса, в якій Дейвис згадує і за величаво протипольське віче в Пінтсбург і та висказує українському народови свої симпатії. Надіслав ще телеграму й ньюйорський сенатор Копленд.

Потім говорили по англійськи: полковник і ветеран американської армії та адвокат Рафл Крооскей та лїянтин Герман Ліберман. У своїх знаменитих промовах вони підкреслили, що не сумніваються, що все це є правда, що пишуть Українці про польський терор у Галичині. Але коли би з цього була тільки сотна частина правди, то й тоді не повинно бути місця для Польщі між культурними державами світа.

По українськи виголосив промову д-р Л. Мишура. Резолюції відчитав М. Дармограй, а потім переведено збірку.

Співали Злучені Хори від промовою о. Кирсюка.

Свято закінчав д-р Галан візванієм до продовження тієї гарної роботи, яку започатковано отжею величавою маніфестацією.

A DICTATOR'S MAJORITY.

Electoral Victory by Fraud.
100 SEATS GAINED.

Heavy Legacy of Class Hatred.

(From our Special Correspondent).

Warsaw, Monday.

The electoral victory of the Polish Dictatorship is the triumph of force and fraud. Old revolutionaries, who are hardened to almost anything, declare that even under the Tsar there was nothing so completely shameful and cynical as these elections. It is almost idle to discuss the returns in details — they are too great an imposture, and have too little relationship with the real state of feeling in Poland. A discredited Government that would normally have lost a great many (some say a hundred) seats has gained more than a hundred.

This might seem to be a miracle, but it is precisely what everyone expected. By disqualifying 24 lists of the Opposition parties the Dictatorship seats of Parliament before the polling. Violence, intimidation, and trickery did the rest, and Marshal Pilsudski has obtained the substantial absolute majority he set out to obtain. But his victory does not solve either the social or the national problem of Poland.

There was a time when it might have seemed that Poland would develop peacefully by means of social reform and by reconciliation between the Poles and the subject minorities who make up a third of the population. But the election leaves a class hatred greater than any Poland has ever known — the greatest perhaps in all Europe, — and Nationalist hatred more implacable than anything that ever existed in Ireland. The future of Poland is now completely dark. The foundations of a healthy social and national life have been destroyed, and there are many objective observers of Polish affairs who are now

convinced that the country is bound to drift towards revolutionary convulsion.

Polish "Elections."

The Polish elections, which have given Marshal Pilsudski a clear majority over all the other parties combined, represent nothing but the determination of his Government to stay in power at all costs. Our special correspondent has described the methods by which a minority of 172 has been turned into an independent majority. Fraud, imprisonment, and brutality have done their work so thoroughly that the will of the Polish majority will in future be as powerless in the Parliament as it has long been in the Government. An irresponsible Government has called into existence an irresponsible Parliament. Marshal Pilsudski by emancipating the Parliament has driven opposition underground, but the whole past history of his race suggests that by doing so he will make it not less but more powerful. In place of the security with which he hopes to attract foreign investors his policy is likely to undermine confidence. He has destroyed the basis of consent which is the best guarantee of the safety of foreign capital. He has made it appear that only by revolution can the Government be changed. It is true that these things accord well enough with the Parliament's history of Poland. The old spirit of unyielding pride and stubborn faction, which destroyed the old kingdom of Poland, was reproduced in the Parliament of the new Republic, while the difficulties of government were reinforced by the fact that a third of the population belongs to one or other of the oppressed national minorities. Poland today is suffering at the hands of Marshal Pilsudski because her frontiers are too widely drawn and her parties far too partisan.

(The Manchester Guardian, November 18, 1930).

ПРОТИ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ТЕРОРУ.

„Н. В. Журнал“ подає, що один з німеческих учених, мистців і письменників видав виступ з протестом проти масових розстрілів учених і проти терору над свободою наукою в СРСР. У виступі згадується недовго розстріляний 28 професорів на чолі з Равзачевим і Карпіним. Протестують виступ підписали між іншими: голова Академії Наук у Мюнхені Едвард Шварц, Фізик Клінг, письменник Бруно Франк, Генрік Манн і Якуб Вассерман.

БЕЗЧЕСТЯ І МОЩІ В ПЕЧЕРСЬКІЙ ЛАВРІ.

„Пролетарська Правда“ у „Хроніці антирелігійної роботи“ пише: „Київська беззасторожкова організація порушила злочинну перед ВУЦВК, щоб їй дозволили відкрити мистецтв святих у Печерській лаврі. Під її зброєю підлізли до 40.000 трупацьких. В тій самій рубриці читаємо, що про „Будко-мості“ в Києві відкривається спеціальний семінар для студентів і вчителів беззасторожності. Також, антирелігійні семінари відкриває в 12 селках України.

ЧУЖИНА ПРЕСА ПРО ПОДІЙ ШХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

„Слову Польске“ з 303. днів 5. листопада сердитися до любовницький денник „Слову“ помістив статтю з описом останніх подій у Шхидній Галичині. Рівночасно не сподобалося „Слову“ Польським, що про тіж події помістили вістки і чеські часописи, а навіть один словачський. Ці часописи це: „Лідова Ліста“, „Правжні Вечернік“, (орган міністра Шрамка) і „Лідова Польніка“. Не подобається „Са. Польському“ це згадування, що ті часописи католицького напрямку — „і то відтинку, від якого найменше могли ми то сподіватися“. Зате „Са. Польске“ хвалить бриту-савського „Словачка“, що не придукується до акцій згаданих часописів.

ПОЛІЦІЯ УБИВ УТІКАЮЧОГО.

У Сняні (нов. Ярослав) поліція Муха стрінула двох людей, які — як подають польські джерела — пустилися бігти, коли побачили одного. Поліція стріляла і вбив одного з утікаючих: Василь Шуха з Левакова (нов. Ярослав).

UKRAINIAN AND GERMAN PROTESTS AGAINST POLISH ATROCITIES TO BE CONSIDERED BY LEAGUE OF NATIONS.

Minorities Issue Raised.

GENEVA, Nov. 29. — The protest of the German Government against alleged election atrocities in Upper Silesia was officially submitted to the League of Nations today, and the Secretary General of the League, Sir Eric Drummond, immediately transmitted the text to the twelve other members of the Council. The complaints have been placed on the agenda of the January Council.

The situation precipitated by Berlin's action, which accused Poland of flagrant violation of the minorities treaties, is considered particularly serious because it represents an accumulation of incidents mutually suppressed by the Germans and Poles since December, 1928, when the Stresemann-Zaleski controversy at the Lugano Council almost precipitated an international scandal.

With the controversy now officially before the Council again, it will be impossible to avoid delicate complications that have hitherto been consistently smoothed out behind closed doors. Even more serious charges than those contained in the German Government's official note are found in numerous petitions to the League charging atrocities in Ukraine, Galicia and other Polish districts where the non-Polish elements are voiceless and without champions at Geneva.

With the German-Polish questions before the Council, it is feared the entire minority problem, involving nearly 30,000,000 people placed under alien flags by the rearrangement of frontiers in the peace treaties, will be resurrected.

(From a telegram by Albin E. Johnson to the New York World, Sunday, November 30, 1930).

СТУДЕНТ ПОЛІТЕХНИКИ — БАТАКОЖ ЗЛОДІВ.

У мазовецьких і варшавських повітві від довшого часу бушував шайка злодіїв. Шайка тепер поліція арештувала всіх членів тієї шайки. Виявилося, що батакож злодіїв був студент мазовецької політехніки з хемінго виділу, Олександр Касторонів.

ЧУБАК НАКАЗУЄ.

Голова Ради Народних Комісарів Радянської України видав місцевим властям наказ примусити селян звозити податок продуктами та звести збіжжя до комун за певну ціну. Чубак наказує вислати на місця окремі „діжевіжні дитаторія“, а комуністи, які відмовляються взяти участь у кампанії, ставити перед суд.

ПОЛІЦІЯ УБИВ АРЕШТОВАНОГО.

В Дрогобичі поліціянт Військової хотів арештувати Володимира Малинського і вбив його заміном якогось залученого. Малинський кинувся на поліціянта і хотів розстріляти його. Тоді поліціянт стріляв до арештованого і поклав його трупом.

ВОЯЧНЯ ПРАВИТИМЕ ДАЛІ ПОЛЬЩЕЮ

СЛАВЕК ФОРМУЄ УРЯД МАЙЖЕ ВИКЛЮЧНО З ПОЛКОВНИКІВ ТА ГЕНЕРАЛІВ.

ВАРШАВА (Польща). — Маршал Пілсудський вирішив похити на відпочинок, бо чується дуже перемучено працює, званено з виборами до союму й сенату. Урядування Польщею він доручив своєму найбільше довіреному помічникові, полковникові Славеку, який каже, що сформує парламентарний уряд.

Міжтим цей „парламентарний“ уряд буде ще більше військовий ніж був так званий уряд полковників. До нового уряду ввійде двох генералів і кількох полковників. Слабек, звичайно, певний, що цей уряд буде затверджений соймом, бо в ньому є більшість послів урядової групи. Сам Пілсудський зрезигнував з становища соймового посла й сенатора. Засідання сойму відкриє особисто президент держави, Мосціцький.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ ФРАНЦІЮ ТА АНГЛІЮ.

МОСКВА (СССР). — Професор Рамзін та його товариші дали на суді говорити, що вони вели за кордоном переговори з Бріаном, Пуанкаре та з офісирами французького й англійського генерального штабу про справу повалення большевиків у Росії. Вони твердять, що нібито їх заперили Французи, Англіяні й російські емігранти, що інтервенція проти большевицької Росії мала розпочатися в 1930 р.

Обвинувачений Рамзін каже, що через його руки перейшло із захоплено 850.000 доларів для протибольшевицьких організацій та агітації в Росії. Частина цих грошей ішла нібито з Америки від бавовняних підприємців.

ОПЕРЕТКОВИЙ ЦАР ВИГНАНЦІВ.

ПАРИЖ (Франція). — В одній великій салі міста зібралось 1.000 російських вигнанців, переважно бывших аристократів та аристократок, для привітання бывшего великого князя, а тепер найстаршого в роді Романових — Кириля.

Зібрані в більшості виглядали справжніми жебраками, такі вони обірані й змучені. Між ними було багато старих царедворців, але не було представника союзу російських воєнків, генерала Мігера, який займав місце генерала Кутепова, та взагалі не було військових, що належать до союзу. Це трохи псувало настрої вигнанців і „віроповіданням руського царя“.

Коли поговорили на галі Кирило Романов з дружиною, то його витали окликами: „Хай живе версійський цар“. Це малює означати офіційне поставлення на царство Кириля.

ГЕНДЕРСОН СПОДІВАЄТЬСЯ ОБМЕЖЕННЯ ЗБРОЄННЯ.

ЛОНДОН (Англія). — Не зважаючи на те, що засідання комісії Ліги Націй по міжнародному обмеженню проходять без найменшого реального успіху, англійський міністер справ закордонних, Гендерсон, виголошує оптимістичні промови. Він говорить, що нарешті прийде до обмеження кількості армії та інших збройних сил в ріжних державах. Після того буде переведено обмеження в привоженню військових матеріалів і т. д.

Отже Гендерсон сподівається, що нарешті згодом прийде й до фактичного скорочення ріжними державами своїх воєнних сил.

„ХЛІБА, АБО ГОЛОВУ МУСУЛІНІЯ“

РИМ (Італія). — Тепер визнається, що заворушення безробітних і голодуючих людей у Турнії були далеко значніші, ніж здавалося спочатку. Голодні й безробітні демонстрували вулицями міста з вигуками: „Дайте нам хліба, або голову Мусоліні!“

Прихильники Мусоліні, члени фашистської робітничої юні, кричали: „Хай живе Мусоліні, але ми домагаємося хліба!“ Фашистська поліція з трудом розігнала безробітних. Тепер міський уряд старається організувати харчову допомогу голодуючим та перевіз на фарми тих безробітних, які не мають куди поїхати, а хочуть виїхати з міста.

МАЙНЕРСЬКИЙ СТРАК.

ЛОНДОН (Англія). — Не зважаючи на всі старання уряду, застрівкувало 92.000 майнерів, які домагаються скоршого впровадження 7½-годинного дня праці. Під загрозом страйку знаходяться всі майні вугля, але загальною страйку робітництвом не буде, що вратує Англію від великої катастрофи.

ХВАЛЯТЬСЯ ВЕЛИКИМИ УСПІХАМИ.

МОСКВА (СССР). — Не зважаючи на загальну недовстаток харчів, що в багатьох місцях викликає справжній голод, не зважаючи на те, що в Росії люди не можуть дістати за ніяку ціну потрібних виробів та фабрикатів, радянські лідери хваляться своїми успіхами по виконанню п'ятилітнього плану індустріалізації в Росії. Лідери комуністичної Росії заявляють, що в Росії нема безробітних, а міжтим навіть ті, що роблять, живуть у страдній нужді.

